

KÚRIA

Bfv.II.487/2015/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. október 22. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A garázdaság büntette és más bűncselekmények miatt ... és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.B.VIII.11.118/2013/37. számú ítéletét, illetőleg a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 20.Bf.VIII.11.983/2013/15. számú ítéletét ... I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2013. június 6. napján meghozott és kihirdetett 22.B.VIII.11.118/2013/37. számú ítéletében ... I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki
- 1 rb. garázdaság büntetében [1978. évi IV. törvény - továbbiakban: korábbi Btk. - 271.§ (1) bek., (3) bek. d) pont], és
- 1 rb. rongálás büntetében [korábbi Btk. 324.§ (1) bek., (3) bek. a) pont].

Ezért öt halmazati büntetésül - mint többszörös visszaesőt - 1 év 6 hónap börtönbüntetésre ítélte.

A szabadságvesztés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette, és megállapította, hogy az I. rendű terhelt pártfogó felügyelet alatt áll.

Egyúttal az I. rendű terheltet az 1 rb. testi sértés büntette [korábbi Btk. 170.§ (1) bek., (2) bek.] miatt emelt vád alól felmentette.

Rendelkezett a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről és a felmerült bűnügyi költség I. rendű terheltet terhelő összegének megfizetéséről.

A kétirányú fellebbezés folytán a másodfokon eljáró Fővárosi

Törvényszék a 2014. május 20. napján tartott fellebbezési tárgyaláson meghozott 20.Bf.VIII.11.983/2013/15. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét ... I. rendű terhelt vonatkozásában megváltoztatta:

az I. rendű terhelt cselekményét egységesen a korábbi Btk. 324.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő rongálás bűntettének minősítette.

A halmazati büntetésre utalást mellőzte.

A börtönbüntetés tartamát 1 évre, a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejét 2 évre mérsékelte. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felülvizsgálattal érintett, a jogerős ügydöntő határozat II., III. és IV. pontjában megállapított tényállás lényege a következő:

... I. rendű terhelt 2009. augusztus 4-én a **cím 1** található ... töltőállomás shopjában tartózkodott, amikor 13:45 óra körüli időben megjelent a shopban ... sértett, aki eleinte provokatívan, majd egyre durvább hangnemben lépett fel az I. rendű terhelttel szemben. Eközben mindketten a benzinkút mögötti területre mentek, ahol a sértett továbbra is szidalmazta és provokálta az I. rendű terheltet, majd a kezét ütésre emelve az I. rendű terheltre támadott. Az I. rendű terhelt ezt észlelve - mivel a személyét ért támadást másként nem tudta elkerülni - legalább közepes erővel, ököllel egy ízben a sértett arcát megütötte, aki az ütés hatására a földre zuhant. Ezután a földről feltápászkodó sértett ismét az I. rendű terheltre támadt, aki a korábbihoz hasonlóan védekezés gyanánt ugyancsak ököllel, egy ízben, legalább közepes erővel a sértettet arcon ütötte, aki ettől ismét a földre esett, majd a földről felállva távozott a helyszínről.

... sértett a ... I. rendű terhelt által védekezése közben ráért ütéstől a felső állcsontja fogmedernyúlványának két oldali törésben megnyilvánuló, nyolc napon túl, ténylegesen három-négy hét alatt gyógyuló sérülését szenvedte el /II. tényállási pont/.

A II. rendű, a III. rendű, a IV. rendű és az V. rendű terheltek a II. rendű terhelt által vezetett ... forgalmi rendszámú, ... típusú személygépkocsival 2009. augusztus 7. napján 18:20 óra körüli időpontban megjelentek a **cím 1** található ... töltőállomáson, ahol a II. rendű terhelt az ...-t a benzinkút shop részének bejáráthoz közeli részén leparkolta, majd valamennyien a shopba bementek. A kávézó részen a II. rendű terhelt jobb kézzel kezét fogott az ott kávézó ... I. rendű terhelttel, majd egyazon lendülettel, bal kézzel, tenyérrel, hirtelen egy ízben arcul ütötte őt. Ezt követően a II. rendű terhelt több ízben megütötte az I. rendű terheltet, aki védekezett, így dulakodásba keveredett a II. rendű terhelttel.

A mintegy másfél percig tartó dulakodást követően a II. rendű terhelt a társaival sietve elhagyták a shopot, az ...hoz mentek, közben még a III. rendű terhelt támadólag lépett fel az I. rendű terhelttel szemben, ezt azonban a társai megakadályozták, majd az autóval távoztak a helyszínről.

... I. rendű terhelt a bántalmazás következtében homlokának horzsolásában, valamint orrának zúzódásában megnyilvánuló, nyolc

napon belül gyógyuló sérülését szenvedte el /III. tényállási pont/.

... I. rendű terhelt 2009. augusztus 7. napján 18:20 óra körüli időpontban - a III. tényállásban írt bántalmazás elszenvedését követően azonnal - az ... üzemanyagtöltő állomás shop részéből követte támadóit a benzinkút kútfejeihez, ahol a közelben parkoló ... típusú autójából elővett egy kb. 20-30 cm-es pengehosszúságú, az élet kioltására is alkalmas jatagánt, mellyel a II. rendű terhelt autója után indult. Az ...-as típusú személygépkocsit a II. rendű terhelt időközben már beindította, az I. rendű terhelt a mozgó személygépkocsi után szaladt, majd a kezében tartott jatagánnal a gépjármű csomagtér fedelét megütötte. Az ütés következtében az ... karosszéria elemének első éle és annak környezete megrongálódott, behorpadt. E cselekményével az I. rendű terhelt a II. rendű terheltnek 281.160 Ft kárt okozott /IV. tényállási pont/.

Az eljáró bíróságok jogi értékelése szerint ... I. rendű terhelt a IV. tényállási pontban foglalt cselekményével elkövette a nagyobb kárt okozó rongálás büntettét [korábbi Btk. 324.§ (1) bek., (3) bek. a) pontja], melybe a garázda jellegű cselekmény beolvadt. Míg a II. tényállási pontban rögzített tényállás alapján őt a súlyos testi sértés büntette [korábbi Btk. 170.§ (1) bek., (2) bek.] miatt emelt vád alól a korábbi Btk. 22.§ f) pontjában írt büntethetőséget kizáró okból - jogos védelem címén - felmentette.

Az ügyben meghozott jogerős ügydöntő határozat ellen ... I. rendű terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt - tartalmát tekintve - a Be. 416.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott okból, bűnössége megállapítása miatt.

Az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványát azzal indokolta, hogy az ügynek valójában ő volt a sértettje, a ...sal korábban tettlegességig fajuló konfliktusa miatt őt akarták meggyilkolni, zsarolták 10 millió forinttal is. Miután ... "maffiafőnök" parancsára a II. rendű terhelt és csapata a benzinkútnál agyba-főbe verték, ekkor "tudatán kívül" a kocsijához ment, azonban ott is ütötték, ezért a kocsijából kivett egy díszkardot és a II. rendű terhelt gépkocsijára ütött. Állítása szerint ezt önvédelemből tette, jogos védelmi helyzetben volt, ekként a büntethetősége kizárt.

Ezért indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványának adjon helyt, a felülvizsgálattal megtámadott határozatokat helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasítsa.

A Legfőbb Ügyészség BF.593/2015. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

Indokai szerint törvényben kizárt a felülvizsgálati indítványnak az irányadó tényállástól eltérő, illetve abban nem szereplő tényekre - így az I. rendű terhelt megtámadásának oka, az őt ért zsarolás, az elkövetésnek a tényállásban írtaktól eltérő körülményei - hivatkozás, amelyek a felülvizsgálati eljárásban nem vehetők figyelembe.

Ugyanakkor miután a támadók gépkocsijának elindulásakor az I. rendű

terhelt már nem volt jogos védelmi helyzetben, a felülvizsgálati indítványnak a jogos védelemre hivatkozása alaptalan. Ezért indítványozta, hogy a Kúria az első- és másodfokú határozatokat hatályában tartsa fenn.

... I. rendű terhelt a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében a felülvizsgálati indítványában foglaltakat megismételte.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.

A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416.§-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, másrészt - a Be. 416.§-a (1) bekezdésének c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423.§ (4)-(5) bekezdések] bírálta felül.

Ennek során egyetértve az alapügyben eljáró bíróságok és egyetértve a Legfőbb Ügyészség álláspontjával, a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta.

A Kúria - annak előrebocsátása mellett, hogy a felülvizsgálati eljárás nem megismétlése az eljárásnak - mindenekelőtt abból indult ki, hogy a felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja, azaz a ténybeli sérelemnek nem ad helyt.

A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított irányadó tényállás nem támadható, ekként a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419.§ (1) bek., 388.§ (2) bek.].

A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

A Kúria előrebocsátja azt is, hogy a Be. 423.§ (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítványt - a Be. 416.§ (1) bekezdésének e) és f) pontjában meghatározott esetek kivételével - a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

Ez azt jelenti, hogy a Kúriának a felülvizsgálati indítvány elbírálása során ugyanazt a Btk.-t kell alkalmaznia, mint amit a megtámadott határozatában a bíróság alkalmazott.

A terhelt - jogszabályhely megjelölése nélkül, de tartalmában -

felülvizsgálati okként a Be. 416.§-a (1) bekezdésének a) pontjára hivatkozott.

A Be. 416.§-a (1) bekezdésének a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen - egyebek mellett - akkor van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A jogos védelem megítélése kifejezetten jogkérdés.

A Kúria nem értett egyet azzal a terhelti okfejtéssel, hogy a IV. pont alatt rögzített tényállási cselekmény tekintetében a bűnösségének megállapítására a büntetőjog anyagi szabályainak megsértésével került sor.

A korábbi Btk. 29.§ (1) bekezdésének rendelkezése szerint nem büntethető, akinek cselekménye a saját, illetőleg a mások személye, javai vagy közérdek ellen intézett, illetőleg ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.

A legfelsőbb Bíróság (a Kúria jogelődje) 15. számú Irányelve III. pontjában foglaltak értelmében minden ügyben csak a történet folyamatának egészét figyelembe véve, a cselekménysor összefüggő vizsgálata alapján ítélt meg, hogy a véghezvitel időpontjában jogos védelmi helyzet fennállott-e.

Ez valójában két objektív körülmény, a történések időbeliségének és tartalmának a vizsgálatát jelenti. Következésképpen a jogos védelem, illetve az adott, bűncselekményt megvalósító magatartás jogszerűségének kérdése akkor merülhet fel, ha már megindult, folyamatban lévő jogtalan támadás, vagy jogellenes támadás közvetlenül fenyegető veszélyének leküzdésére irányul. Általános fenyegetettség érzése, valamely jogtalan támadás bekövetkezhetőségének távoli veszélye jogos védelmi helyzetet nem alapoz meg [BH 1995.685., BH 2002.212., BH 2003.50.].

A Legfőbb Ügyészség álláspontjához kapcsolódóan a Kúria a 15. számú Irányelv III.1. pontjában foglaltakra is hivatkozik, amely leszögezte, hogy nincs helye jogos védelmi helyzet megállapításának a jogtalan támadás befejezése után, ha újabb támadás veszélye közvetlenül nem fenyeget, továbbá a jogos védelem esetében a támadás-elhárítás - mint cél - szabja meg a határt.

Az irányadó IV. pont alatti tényállásnak az egész eseménysor szemügyre vételével történő elemzéséből a Kúria azt a következtetést vonta le, hogy az I. rendű terhelt részéről a jogos védelmi helyzet szóba sem jöhet.

... sértett jogtalan támadásával szembeni jogos védelmi helyzetben való cselekedetére három nappal korábban, 2009. augusztus 4-én került sor. A II. rendű terhelt és az őt jelenlétükkel támogató III., IV. és V. rendű terheltek 2009. augusztus 7-én léptek fel jogtalanul az I. rendű terhelttel szemben, és tanúsítottak megbotránkoztató, erőszakos jellegű magatartást.

A cselekmény jogi megítélése szemszögéből azonban alapvető jelentősége annak van, hogy a II., III., IV. és V. rendű terheltek a jogtalan támadást befejezve a helyszínről eltávoztak, gépkocsiba

ültek és elindultak, ezért az I. rendű terhelt a továbbiakban nem állt támadás veszélye alatt. Az I. rendű terhelt tehát olyan időpontban ütötte meg a sértett (II. rendű terhelt) gépkocsijának csomagtér fedelét az időközben magához vett és kezében tartott jatagánnal, amikor a sértett (II. rendű terhelt) és társai mindennemű tettelegességgel felhagytak, és ezt az I. rendű terhelt számára is egyértelművé tették azáltal, hogy gépkocsiba ülve a helyszínről távozóban voltak. Vagyis az I. rendű terhelt cselekménye megvalósításának időpontjában nem volt jogos védelmi helyzetben, ennél fogva az 1978. évi IV. törvény 29. §-ának az alkalmazására nincs alap.

A kifejtettek alapján büntethetőséget kizáró okból (jogos védelem címén) az I. rendű terhelt felmentésére nem kerülhet sor. Ebből következően az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványában ugyancsak hivatkozott ijedtség, vagy menthető felindulás vizsgálata fel sem merülhet.

Minderre tekintettel az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének a megállapítására a IV. tényállási pontban rögzített cselekmény tekintetében az anyagi jogi szabályoknak megfelelően került sor, ekként a Be. 416.§-ának (1) bekezdés a) pontjában írt felülvizsgálati ok nem valósult meg.

A Be. 423.§-ának (5) bekezdése alapján hivatalból lefolytatott vizsgálatra figyelemmel a Kúria azt is megállapította, hogy az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróságok nem követtek el a fenti törvényhely szerint értelmezhető eljárási szabálysértést.

Mindezek miatt a Be. 426.§-a szerint a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.B.VIII.11.118/2013/37. számú ítéletét, illetőleg a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 20.Bf.VIII.11.983/2013/15. számú ítéletét ... I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3.§-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416.§-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418.§-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416.§ (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421.§-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2015. október 22.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő
Bné